

Die Hölle

Ein etwas eigenartiges Bauwerk im Schlosspark von
Feldsberg

Peklo

Tajemná stavba valtického parku

Petr Omelka, 22.1.2016

Übersetzt, bearbeitet und zusammengestellt
von Dieter Friedl

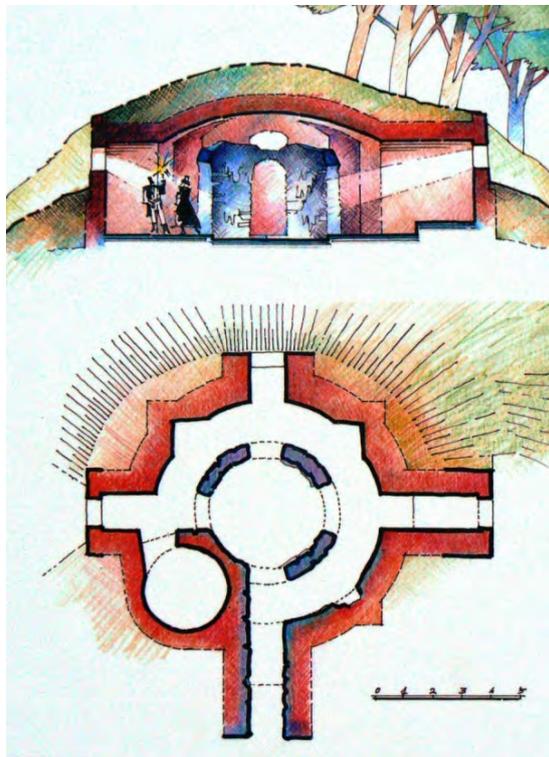
September 2020

Die Hölle

Ein etwas eigenartiges Bauwerk im Schlosspark von Feldsberg

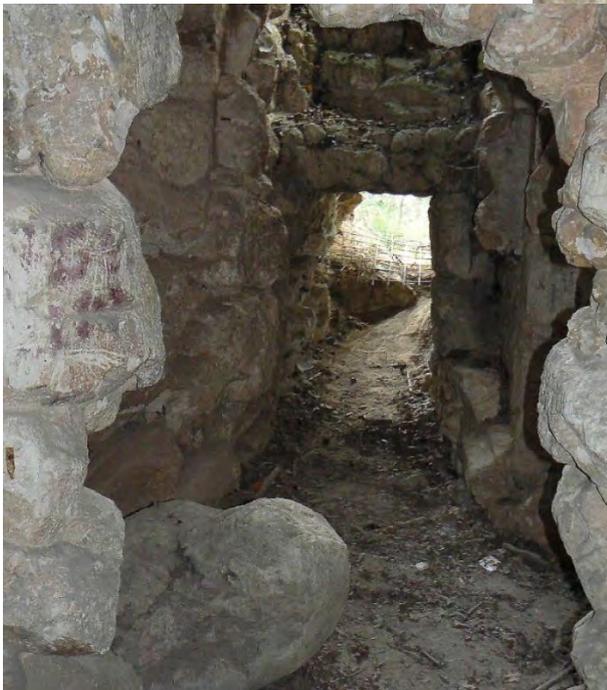
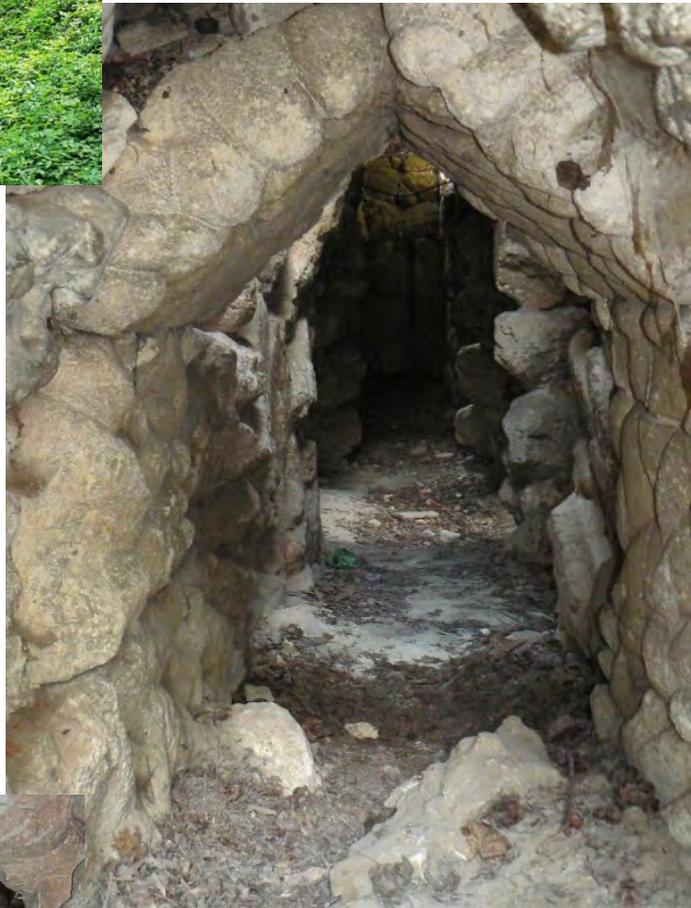
Manchmal gelangt man an Orte, an denen man ohne sonderliche Aufmerksamkeit einfach vorübergeht. Zum Beispiel als Tourist an der Feldsberger-Grotte.

Die Kosten für die Instandhaltung und den Betrieb der Bauwerke im Eisgrub-Feldsberg-Areal sind sicherlich beträchtlich, und es ist allein eine Frage der Prioritäten und der finanziellen Möglichkeiten, wie man mit dieser Situation am besten zurechtkommt, was in einigen Fällen leider sehr traurig ist. Dank finanzieller europäischer Unterstützung wurde in den letzten Jahren in Feldsberg sehr viel erreicht. So wurde nach vielen Jahren das Barocktheater oder die Reithalle des Schlosses rekonstruiert, was zweifellos und mit Sicherheit sehr gut war. Vielleicht gibt es eines Tages auch ein bisher recht vernachlässigtes und „verstecktes“ Bauwerk am Ende des Feldsberger Schlossparks wieder. Es handelt sich um eine Grotte, welche auch „Die Hölle“ genannt wurde.

„Die Hölle“ wurde zusammen mit anderen kleinen Gebäuden Ende des 18. Jahrhunderts als Teil eines englischen Parks errichtet. Sein Schöpfer war vermutlich der große österreichische Architekt Isidor Canevale (1730-1786). Er baute eine künstliche Höhle mit einem Kreuzplan in einen kleinen Hügel ein und setzte darauf eine Aussichts-Gloriette, welche es leider nicht mehr gibt. Sie hätte uns vielleicht das unter ihr befindliche Geheimnis verraten. An der Grotte selbst gibt es erstaunliche Merkwürdigkeiten. Während andere künstliche Höhlen eine romantische Darstellung von unterirdischen Räumen ohne einem Konzept darstellen, ist dies bei der Feldsberger Grotte völlig anders. Hier gibt es eine strenge Art von Symmetrie und geometrischer Ordnung. Um den kreisförmigen Mittelteil gibt es einen Korridor mit drei Ausblicken und mit dreieckigen Nischen, deren Gestalt in Form von Säulen auf die Fassade übertragen wird. Dieser Korridor verläuft rund um

das gesamte Bauwerk und endet in einem kleineren, teilweise geschlossenen kreisförmigen Raum. Und was die Sache noch interessanter macht, diese vier Öffnungen (Eingang und Ausblicke) sind exakt auf die Himmelsrichtungen ausgerichtet. Obwohl das Innere der Grotte stark zerstört ist, erinnert ihre Anordnung immer noch an einen alten Schrein (das Herzstück eines Tempels). Es ist daher vielleicht gar nicht so verwunderlich, dass während der Regierungszeit des sehr katholischen Johann I. Joseph (1805 - 1836 alle kleinen Bauwerke, wie der chinesische Pavillon und die Gloriette über der Grotte, entfernt wurden. Heute ist es schwierig herauszufinden, wie das Innere der Grotte aussah und welchem Zweck sie tatsächlich diente. Auf jeden Fall verdient „die Hölle“ eine würdige Aufnahme zu den anderen – wenn auch prächtigeren – Bauwerken des Eisgrub-Feldsberg-Areals.

Originaltext und Bilder: *Petr Omelka*
Veröffentlicht unter: [iDNES.cz/BLOG](https://idnes.cz/BLOG)
am 22. Jänner 2016, 12:40.

Übersetzung: *Dieter Friedl*
am 13. September 2020.

Siehe auch → [Unbekannte Bauwerke im Eisgrub-Feldsberg-Areal](#), Seite 34,
von Dieter Friedl und Daniel Lyčka, pdf-Datei vom April 2013.

Peklo

Tajemná stavba valtického parku

Někdy se dostanete k místům, kolem kterých projdete bez zvláštní pozornosti. Například jako turista kolem valtické grotty.

Náklady na údržbu a provoz staveb Lednicko-valtického areálu jsou jistě značné a je jen otázka priorit a finančních možností, jak se vypořádat se stavem, který je v některých případech značně tristní. Ve Valticích se toho v posledních letech díky přispění evropských fondů podařilo docela dost. Barokní divadlo nebo zámecká jízdárna se po dlouhých letech dočkala rekonstrukce a jistě je to dobře. Snad ale časem dojde i na dosud opomíjenou stavbu „ukrytou“ na konci valtického parku. Je jí grotta zvaná též Peklo.

Vznikla spolu s dalšími drobnými stavbami na konci 18. století, jako součást anglického parku. Její pravděpodobný tvůrce byl skvělý rakouský architekt Isidor Canevale(1730-1786). Do nevelkého návrší zakomponoval umělou jeskyni křížového půdorysu a nad ní vyhlídkový gloriét. Ten už tam bohužel nestojí. Odhalil by nám možná tajemství skrývající se pod ním. Na samotné grottě, je totiž jedna zarážející skutečnost. Zatímco se u ostatních umělých jeskyní jedná o romantické ztvárnění podzemních prostor s volnou dispoziční koncepcí, v případě valtické grotty je to jinak. Zde je dodržována jakási přísná souměrnost a geometrický řád. Kolem kruhové centrální části je vedena chodba s třemi průhledy a s trojúhelníkovými nikami, jejichž tvar je přenesen na fasádu ve formě pilířů. Chodba prochází kolem celé stavby a končí menší částečně uzavřenou opět kruhovou místností. A aby toho nebylo málo, čtyři prostupy (vchod a průhledy), jsou přesně orientovány do světových stran. I když je interiér grotty silně zdevastován, připomíná i dnes svým dispozičním řešením spíše jakousi antickou svatyni. Možná pak nepřekvapí fakt, že za pozdější vlády silně katolicky založeného Jana I. z Lichtenštejnu byly všechny drobné stavby, například Čínský pavilon i gloriét nad grotou, odstraněny. Dnes se dá už těžko zjistit, jak vypadal interiér grotty a k jakému účelu vlastně sloužila, každopádně by si zasloužila důstojné začlenění mezi ostatní, i když honosnější objekty Lednicko- valtického areálu.

Autor: Petr Omelka

iDNES.cz/BLOG, 22.1.2016 / 12:40